

5.3 Projektas. Lietuviai pasauliui

Suvokęs savo tapatybę, atsivėręs ir įsipareigojęs šeimai, bendruomenei, tautai, žmogus skleidžiasi pasauliui: dalijasi savo vertybėmis, kūryba, darbais, atradimais ir kaip unikali asmenybė, ir kaip tautos, savojo krašto atstovas. Kokios asmenybės atstovauja Lietuvai ir lietuviams pasaulyje? Kokių sričių atradimai ir darbai garsino ir garsina Lietuvą?

1 užduotis. Susipažinkite su keletu žymių lietuvių ir lietuvių kilmės asmenybių.

Mirga Gražinytė-Tyla (1986) – pasaulyje pripažinta muzikos dirigentė iš Lietuvos. 2017 m. „Politico“ (JAV) paskelbė dirigentę įtakingiausiu užsienio talentu, 2020 m. ji nominuota „Grammy“ apdovanojimui klasikinės muzikos kategorijoje.

Marija Birutė Gimbutienė (1921–1994) – viena žymiausių pasaulio archeologų, baltų ir indoeuropiečių kultūros tyrinėtojų, sukūrusių savitą istorijos mokslo sritį – archemitologiją. Į pasaulinės archeologijos istoriją ji įėjo atskleisdama Europoje buvus neolito – naujojo akmens amžiaus – civilizaciją, kurią pavadino Senąja Europa.

Jurgis Mačiūnas (1931–1978) – lietuvių išeivis, dailininkas avangardistas. *Fluxus* judėjimo pradininkas. Savo veikla meno pasaulyje neigė viską, kas būdinga tradiciniam menui, kūrė *antimeną*, eksperimentavo su kasdieniais daiktais, kritikavo vartotojų visuomenę.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875–1911) – pirmasis profesionalus simfoninę ir kamerinę muziką kūręs kompozitorius Lietuvoje. Jo simbolistiniai paveikslai davė pradžią moderniajai Lietuvos dailei. Vadinamas genijumi, atrandamas menus ir jų sintezę studijuojančių pasaulio menininkų.

Birutė Galdikas (1946) – lietuvių kilmės pasaulinio garso antropologė, gamtosaugininkė, žymiausia orangutanų tyrinėtoja, fizinės antropologijos ir biologijos daktarė, viena žymiausių šimtmečio mokslininkių. Jos gyvenimas ir darbai aprašyti 6 knygoose, apie ją sukurta dokumentinių filmų Indonezijoje, Japonijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Prancūzijoje, Italijoje, Australijoje.

Algirdas Julius Greimas (1917–1992) – lietuvių ir prancūzų semiotikas, mitologas, kalbininkas. Daugumą kalbinių bei semiotinių veikalų ir studijų parašė prancūzų, mitologinius ir eseistinius – lietuvių kalba. A. J. Greimas sukūrė bendrąją reikšmės teoriją, semiotiką. Pasaulinėje humanitarikoje yra pats žinomiausias lietuvis.

5.3 Projektas. Lietuviai pasauliui

2009 m., minint Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį, Lietuvos mokslų akademijos ir visuomenės pasiūlytos iškiliausių Lietuvos tūkstantmečio asmenybių pavardės buvo iškaltos simbolinėje akmeninėje verpstėje *Vienybės medis*, pastatytoje Vilniaus Vingio parke. Paminklu siekiama įprasminti po pasaulį pasklidusių lietuvių vienybę.

2 uždutis. Bendradarbiaudami virtualiai apsilankykite Vilniaus Vingio parke (žr. *Naudingos nuorodos: Vingio parkas*), apžiūrėkite *Vienybės medį* ir užrašykite 3–5 iškilų žmonių vardus ir pavardes.

3 uždutis. Remdamiesi *Visuotine lietuvių enciklopedija* ir kt. šaltiniais parenkite glaustus šių asmenybių pristatymus (žr. pavyzdžius 1 uždutyje).

4 uždutis. Bendradarbiaudami pasirinkite vieną iškilų dabarties ar praeities kultūros asmenybę, kuri savo veikla garsino (-a) Lietuvą ir turtino (-a) pasaulį, ir parenkite apie ją pranešimą.

„Vienybės medis“ Vilniuje.
Autoriai Tadas Gutauskas ir
Rolandas Palekas

Rengdami pranešimą remkitės šiais patarimais:

- patyrinėkite 1–3 šaltinius apie asmenybę;
- glaustai papasakokite asmenybės biografiją;
- glaustai pristatykite asmenybės veiklą;
- raskite ir nurodykite, kaip įvertinti pasirinktos asmenybės nuopelnai (premijos, nominacijos, dokumentiniai filmai, knygos ar kt.);
- apibendrinkite pasirinktos asmenybės įtaką, reikšmę pasaulio kultūrai: kaip savo kūryba, darbais, tyrimais, mintimis ši asmenybė praturtino pasaulio kultūrą.

5 uždutis. Surenkite improvizuotą konferenciją *Iškiliausios Lietuvos asmenybės* ir pristatykite savo pranešimus.

6 uždutis. Įvertinkite vieni kitų pranešimus ir įsivertinkite grupės veiklą.

Pristatymo vertinimo kriterijai

1. Remiamasi 1–3 šaltiniais.
2. Glaustai papasakota asmenybės biografija.
3. Glaustai pristatyta asmenybės veikla.
4. Nurodyta, kaip įvertinti asmenybės nuopelnai.
5. Apibendrinta asmenybės įtaka, reikšmė pasaulio kultūrai.

Grupės veiklos įsivertinimas

1. Kaip mums sekėsi? (*Puikiai, gerai, patenkinamai*).
2. Kodėl taip įsivertinome?
3. Kuo mums naudinga atlikta veikla?

*Be autoritetų žmogaus gyvenimas
neįmanomas: autoriteto idėja yra
vertybinis orientyras, <...> gyvenimo
pavyzdys.*

Regimantas Tamošaitis

5.3 Projektas. Lietuviai pasauliui

Asmenybės

